

לחולדה ביד, אבל לא במסמר. אלמא, אית ליה לנשיכת חולדה בדיקותא.

והדר תני: נשבר העצם, אף על פי שלא ניקב קרום של מוח. אלמא, לית ליה בדיקותא?!

ומשנינן: סיפא, אתאן לעוף של מים, הואיל ואין לו קרום?

ותמיהה הגמרא: וכי אין לו קרום למוח, קא סלקא דעתך?

ומשנינן: אלא, הואיל וקרומו של עוף המים רך, ואם נשבר העצם נפגע גם קרומו הרך של המוח.

אמר ליה רב נחמן לרב ענן: מר, אמר: שמואל — בדיק בידא, ומבשר.

והונא חברין, אמר: רב — בדיק בידא, ומבשר.

ופרכינן: והתני לוי: טרפות שמנו חכמים בבחמה — כנגדן יש טרפות בעוף.

יתר עליהן עוף, שאם נשבר העצם של הגולגולת, אף על פי שלא ניקב קרום של מוח. הרי הוא טרפה.

אמר ליה: החזא — בעוף של מים, הואיל ואין לו קרום.

ותמיהה הגמרא: אין לו קרום סלקא דעתך?!

ומשנינן: אלא, הואיל וקרומו רך.

היא תרנגולתא דהואי בי רב חנא. שדרה לקמיה דרב מתנא. ואותה תרנגולת — נשבר העצם ולא ניקב קרום של מוח הואי, ואכשרה רב מתנא.

אמר ליה רב חנא: והתני לוי: טרפות שמנו חכמים בבחמה — כנגדן בעוף. יתר עליהן עוף נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח?!

אמר ליה. התם — בעוף של מים, הואיל ואין לו קרום.

ותמיהה הגמרא: אין לו קרום סלקא דעתך?!

ומשנינן: אלא אימא, הואיל וקרומו רך.

רב שיזבי בדיק לנקב של קרום המח בשימשא. שהיה מסתכל כנגד השמש.

רב ימר בדיק במיא. שהיה מוציא את כל המח מצד הפתח של חוט השדרה, וממלא אותו מים, ורואה אם יוצאים המים. רב אחא בר יעקב בדיק

בגילא דחיטתא. כבדיקת מסמר לעיל. ב-11

אמר רב שיזבי: הני אווזי דידן, השוחים תמיד במים — בעוף של מים דמיון.

שנינו במשנה: נפלה לאור:

אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן יהושע: שיעור ירוקתן — כשיעור נקובתן. מה נקובתן במשהו, אף ירוקתן במשהו!

בעא מיניה רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי מרבי יהושע בן לוי: הוריקה כבד כנגד בני מעיים, והיינו, בצדו התחתון של הכבד — מהו?

אמר ליה — טרפה!

והוינן בה: ולא היא אלא ניטלה הכבד, שהרי היא כשרה?!

אמר רבא: כיון שהוריקה כבד כנגד בני

מעיים — בידוע שנפלה לאור, ונחמרו גם בני מעיים, ולכן היא טרפה.

רבי יהושע בן לוי הויה ליה ההיא תרנגולת. שדריה לקמיה דרבי אלעזר הקפר בריבי. אמר ליה: ירוקין הוו המעיים, ואכשרה.

ופרכינן: והאנן תנן ירוקין — פסולין?!

ומשנינן: לא אמרו ירוקין פסולין אלא בקורקבן בלב ובכבד.

תניא נמי הכי: באלו בני מעיים אמרו שירוקין פסולין — בקורקבן, בלב ובכבד.

רבי יצחק בר יוסף הוה ליה ההוא תרנגולתא. שדרה לקמיה דרבי אבהו. ואמר ליה: אדומין הוו המעיים, והן רגילים להיות ירוקים, וטרפה!

אמר ליה רבי יצחק: והאנן תנן אדומין — כשרים?!

אמר ליה: אדומין שהוריקו וירוקין שהאדימו — טרפה!

לא אמרו אדומין כשרים אלא בלב, בקורקבן ובכבד.

אמר רב שמואל בר חייא אמר רבי מני: אדומין שהוריקו, ושלקו, הרתיחון במים, וחזרו והאדימו — כשרין.

מאי טעמא? קוטרא עשן עייל בהו, ועתה הלך לו מחמת המים הרותחים.

אמר רב נחמן בר יצחק: אף אנן נאמר, אדומין שלא הוריקו, ושלקו, והוריקו, טרפה.

מאי טעמא? כי עתה שהוריקו מחמת רתיחת המים, איגלאי בהתייהו. נתגלתה חרפתן, שודאי נחמרו.

אמר רב אשי: הלכך, לא ליכול אינש עוף שנפל לאור אלא בשלקא!

ולא היא!

כי אחזוקי ריעותא היכא דלא מינכר — לא מחזקינן.

שנינו במשנה: דרסה, וטרפה בכותל:

אמר רבי אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר ברבי ינאי: אחת זו שדרסה אדם ברגלו, ואחת זו שטרפה בכותל — צריכה בדיקה.

מתניתין:

ואלו כשרות בעוף — ניקבה הגרגרת או שנכדקה. (75)

הכתה חולדה על ראשה במקום שאינו עושה אותה טרפה.

ניקב הזפק, הכיס שהאוכל נקבץ שם תחילה.

רבי אומר: אפילו ניטל הזפק, הרי היא כשרה.

השיעור הוא בחפיית רוב הקנה, ויש סוברים שמשערים באופן יחסי בין עוף לבהמה, לפי השיעור של כאיסר בבהמה, ולפי היחס בין עוף גדול לעוף קטן. עיין ברמ"א לד ב שהביא את

75. אך אם נחסרה הגרגרת, נחלקו הראשונים באיזה שיעור היא נטרפת. בבהמה שנינו לעיל נד ב שאם ניקבה בשיעור כאיסר הרי היא טריפה. אבל בעוף, כיון שאין בגרגרת שלו כאיסר,

אמר רבי שמואל בר רב יצחק: לא שנו אלא שלא היפך בהן כשהחזירם למקומן. אבל, היפך בהן — טרפה. דכתיב [דברים לב] "הוא עשך — ויכוננך", מלמד, שברא הקדוש ברוך הוא כונניות באדם, שאם נהפך אחת מהן שוב אינו יכול לחיות.

תניא: היה רבי מאיר אומר: הוא עשך — ויכוננך, כמו כרכא, כך גדול, דכולה ביה, שהכל נמצא בו.

ממנו — כהניו. ממנו — נביאיו. ממנו — שריו. ממנו — מלכיו. שנאמר [זכריה י'] "ממנו פנה. ממנו יתד". וגו'.

והיינו, שמושליהן של עם ישראל הם מהם עצמם, ולא מאומות אחרות.

ההוא ארמאה, דחזייה לההוא גברא דנפל מאיגרא לארעא. פקעיה כרסיה, ונפוק מעייניה, יצאו בני מעיו.

אתייה הביאו לבריה, לבנו של הנופל, ושחטיה קמיה

באחוזת עינים, שאיחו את עיניו כאלו א-11 שחט את הבן, אבל למעשה הוא לא שחט, אינגיד, ואיתנח האב מצערו על שחיטת בנו. עול למעייניה, חזרו מעיו למקומן כתוצאה מהחרדה. וחייטיה, וחייכרם לברסיה.

שנינו במשנה: נשתברו רגליה.

החוא צנא סל דאינקורי של עופות, שנשתברו רגליהן בארכובה למטה, או למעלה מארכובה, ואין העצם יוצא לחוץ, דאתיא לקמיה דרבא.

יצאו בני מעיה ולא ניקבו, או נשתברו גפיה, עצמות הכנפיים, או נשתברו רגליה, או נמרטו כנפיה, הנוצות הגדולות, הרי היא כשרה.

רבי יהודה אומר: אם נטלה הנוצה הדקה הסמוכה לבשר הרי היא פסולה.

גמרא:

תנו רבנן: מעשה ברבי סימאי ורבי צדוק שהלכו לעבר שנה בלוד, ושבתו באונו. והורו בטרפחת, שניטלה האם, כרבי בזפק. וכדמפרשינן לה:

איבעיא להו: האם שתי הוראות הורו: האחת, הורו בטרפחת, שניטלה האם, לאיכורא. והשנית, הורו כרבי בזפק להתירא.

או דילמא רק הוראה אחת הורו: הורו בטרפחת להתירא — כרבי בזפק, שהורה בה להתירא. אבל, להתיר כרבי בזפק - לא סבירא להו?

ומסקינן: תיקו!

אמר רבה ואיתימא רבי יהושע בן לוי: גגו של זפק — נידון כוושט, ליטרף בנקב כל שהוא.

היכא הוא גגו?

אמר רב ביבי בר אבוי: כל שנמתח עמו: שמיצר והולך כלפי הוושט.

שנינו במשנה: יצאו בני מעיה: